

Vinje kommune sine merknader til Statkrafts kommentar til justerte revisjonskrav

Kjelavatn

Vedteke i kommunestyremøte 15.11.18

Saksnr 18/85

Revisjon av statsreguleringane i Tokke - Vinjevassdraget

Overordna synspunkt

Tokke-Vinjeutbygginga blei gjort direkte av Staten gjennom NVE. Staten treng som kjent ikkje konsesjon for å regulere vassdrag, jf. vassdragsreguleringsloven § 2 fyrste ledd c) jf. § 22. Difor er Tokke-Vinje- vassdraget ikkje revisjon av konsesjonsvilkår, fordi det ikkje er gjeve for hovudreguleringane, men revisjon av statsregulering.

Føresetnaden for heile reguleringa var at den skulle gjelde til 8. februar 2017, altså 60 år frå 1957. Etter det tidspunktet skulle alle vilkåra i reguleringa fastsetjast på nytt. Denne føresetnaden har nok vore medverkande til at både kommunar og grunneigarar aksepterte ei hard regulering, fordi ein visste at den ikkje skulle vare for evig.

Staten/Statkraft unngjekk at det måtte setjast heilt nye vilkår frå 2017, ved at Olje- og Energidepartementet i 2002 ga det heileigde statlege selskapet Statkraft tidsuavgrensa konsesjon. Det var eit brot på føresetnadene for reguleringane som blei gjort på 1950 og 1960-talet. Dette blei påklaga, men kommunane fekk ikkje medhald.

Kommunane meiner det såleis Tokke- Vinjevassdraget må gjennomgå ein revisjon som er i tråd med OED sine retningslinjer, og som fangar opp dagens kunnskapsnivå om ivaretaking av miljøverdiar i regulerede vassdrag, særleg med tanke på at det i dei opprinneleg konsesjonsvilkåra ikkje var fastsett noko som helst minstevassføring. Kommunane meiner at miljøverdiane knyta til den kritisk trua storaurebestanden og eit hundretals raudlista planteartar på dei tørrlagte elvestrekningane kan forbehold utan at produksjonen av vasskraft reduserast vesentleg. Dette vil kunne nyttast som god reklame for naturkvalitetane i Tokke og Vinje, og som eit godt døme på korleis berekraft tas inn i forvaltning og drift av våre kraft- og miljøverdiar.

Oppdatering til meir miljømessige vilkår var også bakgrunnen for at Stortinget vedtok i 1992 i Ot. Prp. Nr 50 (1991-92) å opne for ei modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkår. Det går fram at proposisjonen side 47 at endringer i manøvreringereglement vil vera særleg aktuelt for eldre konsesjoner.

Kort om Statkraft sine merknader frå juli 2018

Statkraft opna i Revisjonsdokumentet frå januar 2013 for fleire tiltak mellom anna å justere manøvreringsreglementet i samsvar med sine sjølvpålagte restriksjonar. I brev frå juni 2017, gjekk Statkraft bort frå sine tidlegare lovnader.

I dokumentet frå juli 2018 held Statkraft på sitt standpunkt frå 2017 om at det ikkje skal vera noko ytterlegare minstevassføring eller mjuke magasinrestriksjonar.

Den største miljøpåverknaden som Statkraft gjer er å regulere innsjøar og fjerne vassføring frå elver. Det er påfallande å lese Statkraft sine heimesider som omtrent ikkje omtaler dei to mest negative verknadene av selskapet sin aktivitet.

På Statkraft sine heimesider om samfunnsansvar og miljøpåverknad står det:

«I Norge blir det nå gjennomført vilkårsrevisjoner for mange kraftanlegg der oppdatering av miljøvilkårene til dagens standard er et mål.»

Dersom oppdatering av miljøvilkår til dagen standard er eit mål for Statkraft, stiller Tokke og Vinje seg uforståande til at Statkraft ikkje har funne grunnlag for å sleppe ein einaste liter ekstra som miljøvassføring i dei 24 elvane som er regulert. Ei heller vil Statkraft akseptere ein einaste centimeter mjuk magasinrestriksjon i dei 17 vatna som er regulert.

I Statkraft sine Leveregler del II om miljø heiter det:

«Vi støtter føre-var-prinsippet i forhold til miljøutfordringer, tar initiativ for å fremme økt ansvarlighet i forhold til miljøet og oppmuntrer til utbygging og utbredelse av miljøvennlig teknologi. Statkraft etterstreber fremragende resultater i sitt miljøarbeid både lokalt og globalt.»

Bandakauren er utryddingstruga. Føre-var-prinsippet skal då tilseie at tilhøva for storauren og byttedyr/mat for storauren som: insekter og mindre byttfiskartar som bekkeniauge og trepigga stingsild må betrast. Det er allerede gjennomført forbetrande tiltak i Tokkeåi nedstraums Helvetesfossen, men desse er ikkje tilstrekkelig målretta mot den storvokste Bandakauren. Det viktigaste nye tiltaket for å sikre storaurens framtid i vassdraget vil vera å etablere ei fiskepassasje ved Helvetesfossen slik at auren får tatt i bruk tidlegare gyte- og oppvekstområde lenger opp i Tokkeåi.

I tillegg til den utryddingstrua storauren finst det flere andre naturverdier, mellom annet et hundretalls rødlista plantearter, som vil få betra levekår derom det slippes minstevannføring.

Den sterke motstanden mot miljøvassføring og mjuke magasinrestriksjonar blir endå meir underleg ettersom produksjonen på dei 7 kraftverka i Tokke og Vinje har auka med om lag 700 GWh per år i høve til forventa produksjon då reguleringane skjedde på 1950- og 1960-talet, sjå meir på neste side.

Kommunane meiner og at Statkraft har utrekna feil høgde på Helvetesfossen før reguleringa når det blir oppgjeve at den var minst 3,5 meter høg. Statkraft hevder at fossen mest truleg var eit vandringshinder for storauren før bygginga av Lio kraftverk. Vi meiner at det loddrette fallet på fossen på det lågaste punktet var om lag 1,1 meter.

På den positive sida vil vi trekke fram at Statkraft vil montere omløpsventil i Lio kraftverk og at Statkraft vil heve vasstanden i Åmøtehylen. Åmøtehylen blei truleg senka med om lag 3 meter då Lio kraftverk ble bygd. Statkraft vil og reetablere ei vik (Gjesshyl) nedstraums Åmøtehylen, jf. side 13 i Statkraft dokument frå juli 2018. Gjesshyl blei senka med ca. 1 meter. Desse sær s viktige gyte- og oppveksthylane blei og senka for bygging av Lio kraftverk.

Overordna mål: Tildelingsbrev til NVE, statsbudsjett og vassforvaltningsplanar

Kvart år så sender Olje- og energidepartementet eit tildelingsbrev til Noregs Vassdrags- og energidirektorat (NVE). Tildelingsbrevet baserer seg på statsbudsjettet Prop. 1 S (2017-2018) og handsaminga på Stortinget i Energi- og miljøkomiteen jf. Innst. 9 S (2017-2018). Tildelingsbrevet fastsett mellom anna mål for NVE sin verksemd.

På side 6 i dokumentet under punkt 3 om viktige oppgåveområde i 2018 heiter det i det fyrste strekpunktet:

«Uavhengige av egne oppdragsbrev skal NVE i 2018:

Trappe opp arbeidet med revisjon av eldre reguleringskonsesjoner med særleg vekt på at godkjente miljømål i vannforvaltningsplanene skal oppnås innanfor fastsatte tidsfrister.»

Med andre ord skal revisjonshandsaminga blir prioritert og i handsaminga av desse sakene skal særleg miljømål i vassforvaltningsplanane vektleggast. Dette er ein tydeleg føring til NVE.

I statsbudsjettet for 2018 Prop. 1 S (2017-2018) heiter det på side 49:

«Norge har store vannressurser og viktig vassdragsnatur. Vannkraften er den viktigste økonomiske utnyttelsen av vannressursene. Det er viktig for kraftsystemet at vannkraften som er bygd ut kan opprettholdes og videreutvikles. Det skal samtidig legges til rette for miljøforbedringer i vassdrag med eksisterende vannkraftutbygging basert på gode avveiningar av kostnader og nytte. Innsatsen på dette området vil øke framover, blant annet som en oppfølging av vedtatte vannforvaltningsplaner etter vannforskriften. I de nærmeste årene vil det bli behandlet flere saker om revisjon av vilkår i eldre vassdragsreguleringskonsesjoner.»

Side 50:

«Departementet vil bidra til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene. Det innebærer både å ivareta miljøhensyn ved ny utbygging og å legge til rette for miljøforbedring i allerede regulerte vassdrag. Departementet vil prioritere opp arbeidet med revisjon av konsesjonsvilkår i 2018.»

Side 59:

«Arbeidet med revisjon av gamle vannkraftrevisjoner og oppfølging av planer etter EUs vanddirektiv er prioritert.»

I samband med godkjenninga av vassforvaltningsplanen for Vest-Viken 2016-2021, er fylgjande elvestrekningar godkjent for å heve miljøtilstanden frå MØP (moderat økologisk potensial) til GØP (godt økologisk potensial) gjennom tiltak som kan medføre tap av kraftproduksjon:

- Tokkeåi frå Vinjevatn til utløp i Bandak
- Kjelaåi frå Hyljelihyl til utløp i Tveitevatn.

I tillegg er Mosåi/Rukkeåi frå Byrtevatn til utløp i Tokkeåi godkjent for å nå miljømålet GØP i 2033 med tiltak som kan medføre krafttap.

Det er særleg omsynet til storaurestamma i Bandak og elvekløft med internasjonal verneverdi som tilseier at minstevassføring bør inn som nye vilkår i Tokkeåi med sideelvar.

I statsbudsjettet for 2019 er desse synspunkta vidareført og det heiter på side 58 Prp 1 S (2018-2019):

«Departementet vil bidra til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene. Det innebærer både å ivareta miljøhensyn ved ny utbygging og å legge til rette for miljøforbedring i allerede regulerte vassdrag. Departementet vil prioritere arbeidet med revisjon av konsesjonsvilkår i 2019.»

Kva er forventa kraftproduksjon for Statkraft i Tokke og Vinje?

I kommunane sitt dokument side 6 frå november 2017 blir det vist til at gjennomsnittleg produksjon frå 2010 til 2016 var ca. 5000 GWh. Det er om lag 700 GWh meir enn forventa då konsesjonane blei gjeve på 1950 og 1960 talet. Årsaken til auken skuldast mellom anna auka tilsig og meir effektive kraftverk.

Fleire kraftverk i Tokke og Vinje er oppgradert dei siste 10 åra. Det gjeld blant anna Tokke kraftverk som har auka produksjonen med 187 GWh delvis basert på auka effekt som skjedde etter 2005, Lio kraftverk som har auka med fleire titalls GWh i 2017/18 og nye Haukeli kraftverk stod ferdig i 2015. Desse tekniske oppgraderingane gjer at det er eldre tal tilbake til 1980 ikkje gjev like gode peikepinn på faktisk produksjon i dag.

Figuren under er same tabell som Statkraft viste til i sin merknader frå juli 2018 side 10. Men, kommunane har lagt inn trendliner. Trendlinene viser ein tendens til auka tilsig, den øvste lina, som så vidt er over 5 TWh for 2016/2017. Produksjonen aukar også og nærmare seg 5 TWh, som er den nedaste lina. Det er interessant å registrere at avstanden mellom tilsig og produksjon blir gradvis mindre, noko som viser at produksjonen klarar å utnytte ein større del av tilsiget. Det skuldast nok delvis auka effekt på kraftverka i Tokke og Vinje.

Kommunane meiner trendlina gjev eit betre uttrykk for kva som er forventet produksjon i åra framover, enn å nytte gjennomsnittstal frå 1980 slik regulanten gjer i sitt dokument. Klimaet endrar seg og vi får meir nedbør. Også 2018 ser ut til å bli ei nedbørriktår.

Magasinrestriksjonar

Kommunane har fremje krav om magasinrestriksjonar på 6 vatn utan slike restriksjonar i tillegg til presisering av eksisterande magasinrestriksjon for to vatn, sjå kravsdokumentet side 57 og 58.

Grunngjevinga for ynsket om slike restriksjonar er omsynet til fiske, bruken av vatn med båtar som ligg i fjøra og estetiske omsyn.

Når statsreguleringa skjedde var det føresetnaden at regulerte innsjøar skal fyllast opp om våren og sommaren. Kommunane er uroa over at straumprisane også på våren og sommaren blir høge. Det vil gje Statkraft eit insentiv til å ha stor produksjon sommarstid.

Mot slutten av 2020 talet vil det vera ein utvekslingskapasitet mellom Norden og resten av Europa på om lag 30 000 MW. Det er om lag ei dobling frå nivået i 2015. Då vil Noreg få europeiske kraftprisar store delar av året.

For å sikre at regulanten ikkje bryt dei føresetnadene som var då konsesjonen blei gjeve, om gradvis oppfylling på våren og sommaren, er det viktig med magasinrestriksjonar.

Kommunane har alt akseptert at det kan vera mjuke restriksjonar. Det inneber at restriksjonane kan brytast dersom det er unormale hydrologiske tilhøve, til dømes lite tilsig.

På side 29 kjem Statkraft med eit døme på eit krav knytt til mjuk restriksjon:

« alt tilløp, bortsett frå nødvendig tapping for å holde pålagt minstevannføring, nyttas til å fylle opp magasinet til kote xxx »

Regulanten meiner dette er eit uheldig krav fordi det kan gje problem for kraftverk lenger ned i vassstrengen som er avhengig av kraftproduksjon lenger opp i vassdraget.

Kommunane har ikkje foreslått noko slikt døme som Statkraft viser til. Det kommunane ynskjer er ein mjuk restriksjon. Korleis regulanten oppfyller dette vilkåret vil vera opp til regulanten. Dersom det er unormal hydrologi, som til dømes lite tilsig, er det heller ikkje noko absolutt krav om oppfylling innan fristen.

Statkraft ynskjer ingen mjuke restriksjonar, fordi regulanten ikkje får den naudsynte fleksibiliteten i flaumsituasjonar.

Kommunane vil sjølvsagt ikkje at mjuke magasinrestriksjonar skal hindre regulanten i å

gjera fornuftige magasindisponeringar i ein mogleg flaumsituasjon. Kommunane vil difor samtykke til at regulanten etter eige skjønn kan bryte mjuke magasinrestriksjonar i moglege flaumsituasjonar. Då vil ikkje regulanten trenge å søke NVE eller andre om dispensasjon. Det vil likevel vera eit krav om regulanten innan 14 dagar etter hendinga sender informasjon til kommunane om kva som skjedde.

Regulanten viser også til at mjuke restriksjonar kan vere ein ulempe i høve til regulanten sin moglegheit til å tilby regulerkraft til Statnett. Dette gjeld særleg produksjon frå Tokke og Vinje kraftverk.

Det vil særleg vere i mai og juni det vil vera aktuelt å ha redusert produksjon for å fylle opp vassmagasina. I denne perioden er det som regel mindre etterspurnad etter regulerkraft enn i andre perioder på året.

Kommunane kjem såleis Statkraft i møte i sine motsegn til magasinrestriksjonar ved at vi:

- ⊙ krev mjuke restriksjonar, og ikkje harde restriksjonar;
- ⊙ samtykker til at regulanten etter eige skjønn kan gjere flaumførebyggande magasindisposisjonar; og

Poenget for kommunane er å sikre eit fornuftig nivå på vasstanden sommarstid. Dersom det blir meir heitebølgjer i Europa i juli og august, kan kanskje kraftprisane på dette tidspunkt bli langt over 50 øre per kWh. Då vil det vera fristande for produsentane å køyre full produksjon. Det vil medføre nedtapping av magasin og vera øydeleggande for miljøet og også føresetnadene for heile magasinreguleringa.

Delprivatisering av Statkraft og sjølvpålagte restriksjonar

Statkraft har for fleire magasin og blant anna i nedre del av Tokkeåi sett krav til sjølvpålagte restriksjonar. Det er bra, sjølv om det hender at desse blir brote til dømes ved ikkje planlagt driftsstopp av Lio kraftverk.

Ein gong i framtida kan Statkraft bli delprivatisert. Eit delprivatisert og børsnotert selskap vil truleg drivast endå meir kommersielt enn Statkraft i dag. Det kan då vere interessant for ei slik selskap å avvikle dei sjølvpålagte restriksjonane. I tillegg vil kanskje eit delprivatisert selskap halde vassmagasin, utan magasinrestriksjonar, nedtappa utover sommaren fordi ein får gode prisar sommarstid i ein felles europeisk kraftmarknad.

Det er difor viktig med krav om mjuke magasinrestriksjonar og miljøvassføring er fastsett som ein del av manøvreringsreglementet og ikkje som ein sjølvpålagt restriksjon.

Vinjevatn sin status i vilkårsrevisjonen

Det har vore produsert ei rad med dokument frå både kommunane og Statkraft etter at vilkårsrevisjonen for Tokke/Vinje vassdraget vart opna i 2006. Etter at kommunane sendte NVE sine justerte revisjonskrav i november 2017 – vedteke av båe kommunestyra, sendte Statkraft sine merknader på dette dokumentet. Statkraft sine merknader er oversendt i dokument av juli 2018. I dette dokumentet tek Statkraft for fyrste gong til ordet for at Vinjevatn ikkje er omfatta av vilkårsrevisjonen. I dokumentet på s. 28 heiter det m.a.:

«Vinjevatn er regulert 3,5 meter og har magasinvolym på bare 11 Mm³, mens energiinnholdet er 10 Gwh. Som det fremgår av resolusjonen fra 1957 (Meddelte vassdragskonsesjoner side 53 og 54) er det for Vinjevatn «forutsatt i proposisjonen at det blir gitt særskilt tillatelse etter vassdragslovens § 62, da reguleringen skal nyttes til døgn- og ukeregulering, og således ikke er en regulering i reguleringslovens forstand». ... Konsesjonen for Vinjevatn er gitt etter vassdragsloven fordi det ikke er en regulering. Vassdragsreguleringsloven gir følgelig ikke hjemmel for revisjon av konsesjonen for Vinjevatn»

Det er underleg at dette kjem 12 år inn i prosessen.

Etter det ein kan sjå kan det vere at Vinjevatn har ein litt spesiell status. Sjølv om det i alle dokument er omtalt som ei regulering, og der reguleringa av Vinjevatn ofte blir nemnt i same setning som reguleringa av Totak. Det er heller ikkje ein liten regulering av Vinjevatn med reguleringshøgde på 3,5 meter og eit magasin på over 9 millionar kubikkmeter vatn. Det er også ein demning som endrar vassløpet i Vinjevassdraget frå Tveitvatn, Grungevatn og Vinjevatn som ikkje lenger går via Åmot. Ei endring av vassløpet er per definisjon er regulering av vassdraget. Her er det også manøvreringsreglement for reguleringa. Det er mange moment som peikar i retning av at det er ei regulering, men i St. prp. nr. 22 heiter det på s. 19 frå hovudstyret sine merknader om Vinjevatn:

«Da reguleringen av Vinjevatn bare skal tene til døgn- og ukeregulering, er den ingen regulering i reguleringslovens forstand, og den må derfor fremmes i medhold av § 62 i vassdragsloven av 15. mars 1940.»

Dette er det som blir vedteke, då det under departementets merknader i siste setning på s. 151 og flg. heiter:

«For så vidt angår Vinjevatn må det gis en særskilt tillatelse etter vassdragslovens § 62 da reguleringen skal nyttes til døgn- og ukesregulering, og således ikke er regulering i reguleringslovens forstand. I tilslutning til hovedstyret vil en imidlertid anbefale at de samme reguleringsbestemmelser også blir tatt med i tillatelsen vedkommende Vinjevatn.»

Dette er ein del av vedtaket frå 09.03.1956 som kronprinsresolusjon signert Olav og Einar Gerhardsen.

Vassdragslova §62 er ein heimel for oreigning når ein skal iverksette tiltak i vassdraget som kan påføre skade og ulempe.

Når Vinjevatn er regulert etter vassdragslova frå 15.03.1940 og ikkje vassdragsreguleringslova frå 14.12.1917 kan det få det verknad for saka. Utgangspunktet er at det er konsesjonar etter vassdragsreguleringsloven som skal reviderast no, og ikkje løyver gjeve etter vannressurslova. Hadde denne saka berre handla om Vinjevatn, ville Statkraft sin argumentasjon kanskje stått litt sterkare. Vi meiner det blir litt underleg å argumentere med at det ikkje er gjeve konsesjon for Vinjevatn, og at det vatnet skal takast ut av vassdraget i denne vurderinga.

Vinje kommune meiner at vi må leggje til grunn at NVE har opna vilkårsrevisjon for heile vassdraget, inkl. Vinjevatn. Vinjevatn inngår som ein del av den samla statsreguleringa, og såleis det som vilkårsreviderast. NVE må leggje til grunn at det i lov og konsesjon er opna for revisjon av vilkår. Vi ber difor NVE sjå bort frå merknaden frå Statkraft 12 år ut i prosessen. Subsidiært meiner vi at særreglane i vannressursloven frå 24.11.200 §§ 28 og 66 gjer at Vinjevatn også må vere omfatta av vilkårsrevisjonen no. § 66 gjev NVE heimel til å innkalle konsesjonsfrie anlegg til konsesjonshandsaming, dersom det er naudsynt av miljøomsyn. §28 gjev heimel for å oppheve og endre konsesjonsvilkår i særlege høve. Argument for at desse paragrafane kjem til bruk er m.a.:

- 1) Det er opna for vilkårsrevisjon utan å halde Vinjevatn utanfor. Det er sterke forventningar til at også konsesjonærens manøvrering av Vinjevatn blir vurdert no.
- 2) Det vil vere unaturleg og lite hensiktsmessig å vurdere miljørevisjon av heile vassdraget, men sjå bort frå Vinjevatn – der alt vatn renn igjennom. Det blir ei kunstig avgrensing. Det må vere ei heilskapleg miljørevisjon av vassdraget.
- 3) Vinjevatn er også eit av to vatn som kan gje minstevassføring gjennom Åmot og ned

Tokkevassdraget til Dalen, noko som er vurdert som kategori 1.1 med høg prioritet av NVE og Miljødirektoratet i dokumentet Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022, rapport 29 frå 2013. Der heiter det m.a. på s.

102:

«Aktuelle tiltak:

Økt minstevannføring i Kjelaåi, og i Tokkeåi fra Åmot til Dalen/Bandak for å betre forholdene for storørreten og andre fiskearter.

Magasinrestriksjoner i fleire av magasinene (uspesifisert) av hensyn til landskap og friluftsliv.»

Det er såleis viktig at Vinjevatn er omfatta av miljørevisjonen for å møte prioritert tiltak

- 4) Det er for seint av Statkraft å kome med dette argumentet no. Statkraft sin passivitet i 12 år må sjåast på som ei stillteiande aksept for at også Vinjevatn er omfatta av vilkårsrevisjonen.
- 5) Vinjevatn blei i St. prp. 22 med vedtaket og kongeleg resolusjon frå 09.03.1956 gjeve same stilling som dei andre vatna ved at dei same reguleringsreglane også skulle gjelde Vinjevatn. På s. 152 heiter det om Vinjevatn m.a.:

«I tilslutning til hovedstyret vil en imidlertid anbefale at de samme reguleringsbestemmelser også blir tatt med i tillatelsen vedkommende Vinjevatn.»

- 6) Realitetane peikar i retning av at reguleringa i Vinjevatn er ei faktisk regulering, og det er unaturleg å tale om det som noko anna enn ei regulering. I alle dokument blir det omtalt som ei regulering av Vinjevatn. Det er heller ikkje ein liten regulering, med reguleringshøgde på 3,5 meter og eit magasin på over 9 millionar kubikkmeter vatn. Det er også ein demning som endrar vassløpet i Vinjevassdraget frå Tveitvatn, Grungevatn og Vinjevatn som ikkje lenger går via Åmot. Ei endring av vassløpet er per definisjon er regulering av vassdraget. Her er det også manøvreringsreglement for reguleringa. Når det i realiteten er ei regulering, bør ikkje val av ei spesiell oreigningsregel få verknad for om reguleringa skal vere om fatta av vilkårsrevisjonen som er opna.

Minstevassføring i Kåvsåe

Kommunestyret har vedteke krav om minstevassføring i Kåvsåe. Veksten i produksjon på ca 600 Gwh i høve til det som var planlagt tilseier at det er rom for å sleppe meir minstevassføring. Alle regulerte vassdrag bør ha minstevassføring, men særleg viktig er regulerte vassdrag som gjeng gjennom grender. Det er viktig for landskapsopplivinga der folk bur. Vi nemner elles at i skjønnet frå 10. april 1962

Kåvsåe takstnr. 784 side 192 stend «Forøvrig er det grunn til å anta at det vil bli

tilstrekkelig vassføring igjen til drift av verket» Vassføringa i Kåvsåe er ikkje tilstrekkeleg til slik drift.

Vi nemner også at dersom reguleringa hadde skjedd i dag, ville det vore krav om minstevassføring etter vannressurslova § 10. Stortinget som lovgjevar har spleis klare synspunkt på trong for minstevassføring i alle regulerte vassdrag.

Overordna miljø framfor kapital

Statkraft peiker i sine merknader fleire gonger på produksjonstap og økonomisk tap som fylgje av kommunane sine krav. Sjølv sagt vil innføring av miljøkrav koste. Dersom det er slik at ein ikkje skal fremje miljø dersom ein tapar pengar på det, så kunne ein berre late vera å ha miljørevisjonar i heile Noreg. Ein kunne også sett bort frå andre miljøtiltak i samfunnet. Heile poenget med miljørevisjonen – og arbeidet NVE og Miljødirektoratet har lagt ned i rapport 49/2013 – er å sette miljøet fremst der det er stort potensial for forbetring av viktige miljøverdier. Storsamfunnet ynskjer å bøte på miljøskaden ved dei konsesjonar som blei gjeve i ei tid der miljø ikkje var eit viktig moment i vilkåra for drift. På 1950- og 60-talet blei ikkje miljø vektlagt og vurdert slik som det ville blitt ved ei utbygging i dag. Sjølv om miljørevisjon vil påføre lite eller moderat tap av kraft og inntekter, skal det sjåast opp mot forventna miljøvinst. I dette ligg ei føresetnad då ein opna revisjon at ein skal akseptere tap i produksjon fordi forventna miljøvinst veger opp i eit samfunnsrekneskap. NVE må difor sjå bort frå reine skylappvurderingar av produksjonstap som fylgje av kommunane sine krav. Miljøomsyn fører til reduksjon i profitt, men samfunnet vel i mange samanhengar miljø framfor maksimal profitt.

Vi minner også om at fleire av fyllingskrava frå kommunane er fremma som mjuke krav, og Statkraft vil då få større handlingsrom i spesielle år der tapet ville vore spesielt og det ville vore veldig krevjande å fylgje kravet om det hadde vore absolutt.

Avslutningsvis viser Vinje kommune til Tokke kommune sine merknader frå November 2018, og stiller seg bak desse.